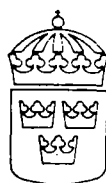

Konstitutionsutskottets yttrande

1986/87:10 y

över riksdagens revisorers förslag 1985/86:23
angående rutiner vid ansökan om svenskt
medborgarskap

KU
1986/87:10 y

Till socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottet har begärt konstitutionsutskottets yttrande över riksdagens revisorers förslag 1985/86:23 angående vissa rutiner vid ansökan om svenskt medborgarskap. Frågan gäller på vilken nivå beslutsfattandet i socialnämnden skall ske vid utlämnande av uppgifter till polisen.

Utskottet får för sin del anföra följande.

Enligt 14 a § lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap föreligger skyldighet för socialnämnd att på begäran av statens invandrarverk eller en polismyndighet lämna ut uppgifter om en utlännings personliga förhållanden om uppgifterna behövs i ett ärende om svenskt medborgarskap. I den utredning som föregått revisorernas rapport konstateras att beslutanderätten i dessa ärenden genomgående delegerats till en tjänsteman i kommunen. Detta står enligt rapporten i strid med de anvisningar om tillämpningen av lagrummet som lämnats i i informationsblad från justitiedepartementet och från Svenska kommunförbundet. I revisorernas förslag konstateras att det synes ändamålsenligt att uppgifterna lämnas ut efter beslut av någon tjänsteman eftersom handläggningen därigenom förenklas och påskyndas. Enligt förslaget torde heller inte den sökande ha något men av att de begärda uppgifterna lämnas ut på sätt som nu sker. Det konstateras också att remissinstanserna tillstyrkt en anpassning av reglerna till praxis.

När det gäller utlämnande av handlingar till enskild finns det särskilda regler i tryckfrihetsförordningen och i sekretesslagen. Reglerna innebär i princip att prövning görs av den myndighet som förvarar handlingen. Inom myndigheten ankommer prövningen i första hand på den befattningshavare som svarar för vården av handlingen. Däremot saknas regler om vem prövningen tillkommer när det som i förevarande fall är fråga om utlämnande från en myndighet till en annan myndighet. I propositionen med förslag till ny sekretesslag (prop. 1979/80:2) förklarade föredragande statsrådet sig inte anse att en sådan reglering var nödvändig. Vid riksdagsbehandlingen lämnades detta uttalande utan erinran (KU 1979/80:37).

Vid riksdagsbehandlingen av proposition 1981/82:186 var problemet om vem inom en myndighet som skall pröva utlämnandefrågan uppe till behandling med anledning av ett förslag från lagrådet. Det rörde sig här om uppgifter till polisen om misstanke om brott. Lagrådet förordade att sådana frågor skulle prövas av myndigheten som sådan och inte av någon enskild befattningshavare. Konstitutionsutskottet uttalade med anledning härav att

det låg i sakens natur att prövningen av frågor om utlämnande till polisen av hemliga uppgifter som regel gjordes på "hög nivå". Utskottet erinrade vidare om möjligheten enligt 15 kap. 6 § sekretesslagen för en enskild befattningshavare att hänskjuta utlämnandefrågan till myndigheten. Utskottet framhöll emellertid att beslut ofta måste fattas snabbt och under pressade förhållanden. Utskottet ansåg sig därför inte kunna följa lagrådets förslag (KU 1982/83:12). Riksdagen ställde sig bakom detta ställningstagande.

I fråga om beslutsfattandet i kommunala nämnder är kommunallagens delegationsregler tillämpliga (3 kap. 12 § kommunallagen). Sådan delegation sker i två led. Först måste det finnas ett bemyndigande från fullmäktige i reglemente eller genom särskilt beslut och därefter måste ett beslut fattas av vederbörande nämnd att uppdra åt viss adressat att fatta beslut i vissa angivna ärenden inom denna ram på nämndens vägnar (Kaiser, Riberdahl: Kommunallagarna II 1983 års upplaga, s. 483).

I socialtjänstlagen anges närmare inom vilka områden delegation inte kan förekomma. Med ledning av dessa bestämmelser kan konstateras att något formellt hinder att delegera beslutanderätt enligt 14 a § medborgarskapslagen inte föreligger. Frågan om beslutsnivå får således bedömas efter lämplighetsöverväganden. I detta hänseende vill utskottet framhålla följande:

Uppgiftsskyldigheten enligt 14 a § lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap skall ses mot bakgrund av den prövning av sökandens vandel som det för naturalisation uppställda kravet på hederlig vandel förutsätter. Det ligger enligt utskottets mening i sakens natur att det någon gång kan bli fråga om en grannliga bedömning från socialnämndens sida av omfattningen av uppgiftsskyldigheten. I sådana fall får det enligt utskottets mening förutsättas att prövningen görs av nämnden och inte av en enskild tjänsteman. Oftast synes emellertid problemet kunna lösas genom att sökandens samtycke inhämtas till att uppgifterna lämnas ut.

Utskottet vill tillägga, att riksdagens revisorer i sin rapport föreslagit att inhämtandet av upplysningar från socialnämnden i medborgarskapsärenden skall begränsas till de särskilda fall där ett fördjupat informationsbehov föreligger. Invandrarverket har i sitt remissvar över revisorernas rapport anslutit sig till detta förslag. Det finns således anledning anta att det nu aktuella problemet får en begränsad betydelse i framtiden.

Stockholm den 19 februari 1987

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Kurt Ove Johansson (s), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Anita Modin (s), Sören Lekberg (s), Börje StenSSon (fp), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Torgny Larsson (s), Bengt Kindbom (c), Nils Berndtson (vpk) och Ulla Pettersson (s).